«Kuy va maqom sehri»

— musiqa kechasi ssenariysi

Musiqa — san‘at kechasi, bayram va musobaqa

5–7-sinf o‘quvchilari, ustozlar va ota-onalar uchun

Davomiyligi: 45 daqiqa atrofida

Bu ssenariy musiqa fan kechasi bo‘lib, 45 daqiqa atrofida o‘tadi. Milliy cholg‘ular tanishtiruvi (dutor, rubob, chang, nay, doira), «Shashmaqom» haqida ma‘lumot, kuy topish o‘yini va xor chiqishi bor.

Agar ssenariy foydali bo‘lsa, uni hamkasblaringiz bilan o‘qituvchilar guruhlarida ham ulashing. Bayram va tadbirlar uchun yana ko‘plab ssenariylarni baxtiyor.uz saytidan topishingiz mumkin.

Shu to‘plam sahifasi: https://baxtiyor.uz/musiqa-ssenariy/

«Senariylar to‘plami» bo‘limi: https://baxtiyor.uz/oqituvchilar-uchun-hamma-narsa/senariylar-to-plami/

«Kuy va maqom sehri» — musiqa kechasi ssenariysi

MAQSAD

5–7-sinf o‘quvchilarida milliy cholg‘u asboblari, Shashmaqom merosi va jonli qo‘shiq ijrochiligiga hurmat uyg‘otish; musiqiy did va tinglash madaniyatini tarbiyalash.

ISHTIROKCHILAR

Ikki boshlovchi, musiqa o‘qituvchisi, milliy cholg‘ularni taqdim etuvchi besh o‘quvchi, xor guruhi, she‘r o‘qiydigan o‘quvchilar.

JIHOZLAR

Dutor, rubob, doira, nay (yoki ularning rasmlari), «Shashmaqom» va o‘zbek bastakorlari stendi, audio kolonkalar, kuy parchalari yozilgan flesha.

TADBIR REJASI

Kirish — 5 daqiqa. She‘r va milliy cholg‘ular taqdimoti — 12 daqiqa. «Shashmaqom» sahifasi — 7 daqiqa. «Kuyini top» o‘yini — 10 daqiqa. Xor va she‘r — 7 daqiqa. Yakun — 4 daqiqa. Jami: 45 daqiqa atrofida.

O‘QITUVCHI UCHUN ESLATMA

Milliy cholg‘ularni imkon bo‘lsa haqiqiy holatda ko‘rsating; har bir cholg‘udan 15–20 soniya jonli yoki yozib olingan ovoz eshittirish zal e‘tiborini darhol tortadi.

TADBIRNING BORISHI

(Sokin doira va dutor sadosi.)

1-boshlovchi: Assalomu alaykum, san‘atni qadrlovchi aziz ustozlar va o‘quvchilar! «Kuy va maqom sehri» musiqa kechasiga xush kelibsiz!

2-boshlovchi: Inson so‘z bilan ayta olmagan tuyg‘ularni kuy va qo‘shiq bilan yetkazadi.

1-o‘quvchi (she‘r):

Qo‘shiq – xalq orzusi bo‘lib yaralgan,
Qachon kuylangan u, bilmas hech inson.
U uyg‘oq qalbdan nur bo‘lib taralgan,
Hamon uyg‘oq, qalbga soladi tug‘yon.

U bizga kelgandir olis samodan,
Tog‘dagi uylardan, ovul qo‘ynidan.

Biz bahra olguncha so‘z va navodan,
U joy olgan qancha avlod ko‘nglidan.

(Nargiza Asadova, «Qo‘shiq – xalq orzusi bo‘lib yaralgan» she‘ridan)

1-LAVHA. MILLIY CHOLG‘ULARIMIZ

(Besh o‘quvchi navbat bilan cholg‘ularni tanishtiradi.)

1-ishtirokchi (Dutor): Dutor — ikki torli, mayin va shirin ovozli cholg‘u. U asosan tut daraxtidan yasaladi, torlari esa ipakdan eshiladi.

2-ishtirokchi (Rubob): Qashqar rubobi — jo‘shqin va jarangdor ovozli torli cholg‘u bo‘lib, xalq qo‘shiqlari va bayramlarda ko‘p chalinadi.

3-ishtirokchi (Nay): Nay — puflab chalinadigan eng qadimiy cholg‘ulardan biri. Uning mayin sadosi kishini o‘ylashga va tabiatni his qilishga undaydi.

4-ishtirokchi (Chang): Chang — ko‘p torli cholg‘u bo‘lib, ikkita maxsus yog‘och tayoqcha bilan urib chalinadi; ovozi shaffof va jarangdor.

5-ishtirokchi (Doira): Doira — zarbli cholg‘u. Har qanday kuyning yurak urishi — ritmini doira ushlab turadi!

2-o‘quvchi (she‘r):

Men olis chorlovga tutaman quloq,
Ohanglar ruhimni charxlab yashaydi.
Ular, go‘yo bizga ishonib, bir choq
Bobolar qoldirgan nomga o‘xshaydi.

(Abdulla Sher, «Qadimiy kuy» she‘ridan)

2-LAVHA. SHASHMAQOM MEROSI VA «KUYINI TOP» O‘YINI

Musiqa o‘qituvchisi: O‘zbek va tojik xalqlarining bebaho merosi — «Shashmaqom» olti maqomdan iborat: Buzruk, Rost, Navo, Dugoh, Segoh va Iroq. U 2003-yilda YUNESKO tomonidan Insoniyatning og‘zaki va nomoddiy madaniy merosi durdonasi deb e‘lon qilingan (2008-yilda Reprezentativ ro‘yxatga kiritilgan).

1-boshlovchi:

Endi zal bilan o‘yin: 10 soniyalik kuy parchasini tinglang va cholg‘uni yoki kuy nomini toping!

(Milliy va klassik kuylardan 4 ta parcha qo‘yiladi.)

YAKUN

(Maktab xori Vatan va do‘stlik haqidagi quvnoq qo‘shiqni ijro etadi.)

2-boshlovchi: Qalbingizda doimo yaxshi ohang va tinchlik kuyi yangrab tursin! Rahmat!

KECHADAN KEYIN

Musiqa xonasida «O‘zbek milliy cholg‘ulari» nomli burchakda o‘quvchilar o‘zlari yoqtirgan cholg‘u haqida qisqa ma‘lumot varag‘i osib qo‘ysin.